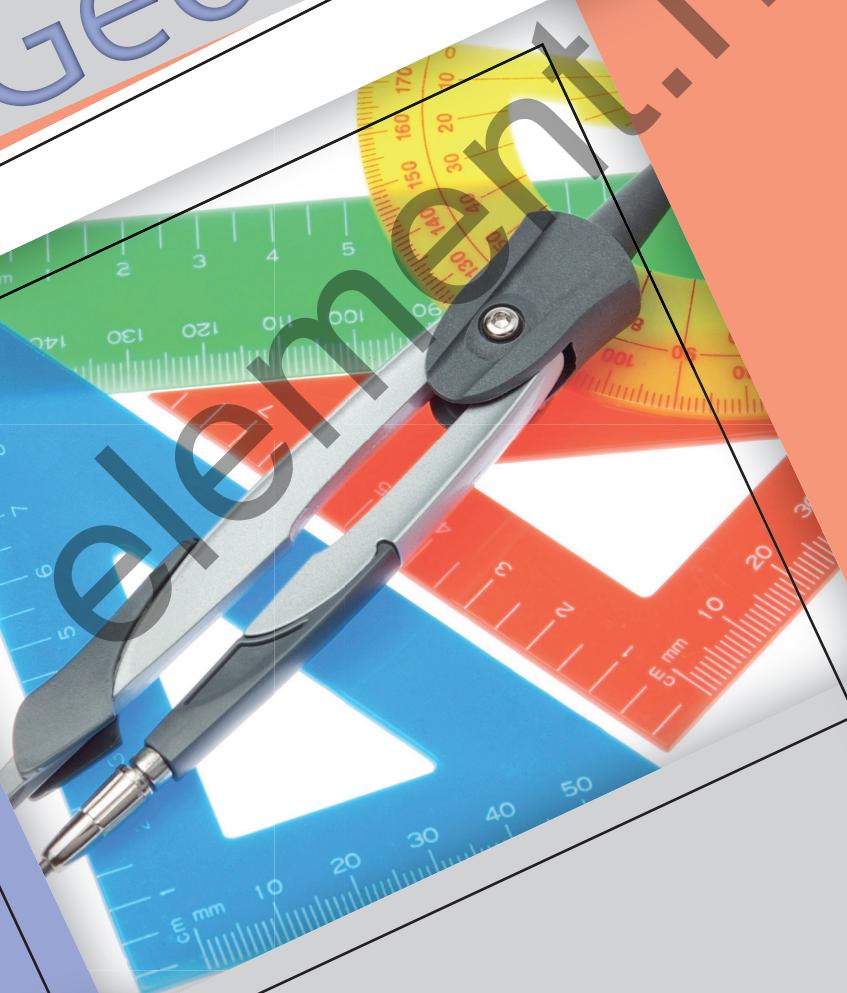

Geometrija

elementi.hr

1. Geometrijski pojmovi i likovi

Zadatci koji slijede ispituju poznavanje osnovnih geometrijskih pojmove te uočavanje svojstava i međusobnih položaja zadanih objekata.

1.

3. razred OŠ

Jesensko kolo 2019./2020.

10 bodova

85 %

Kakva je najkraća crta koja spaja dvije točke u ravnini?

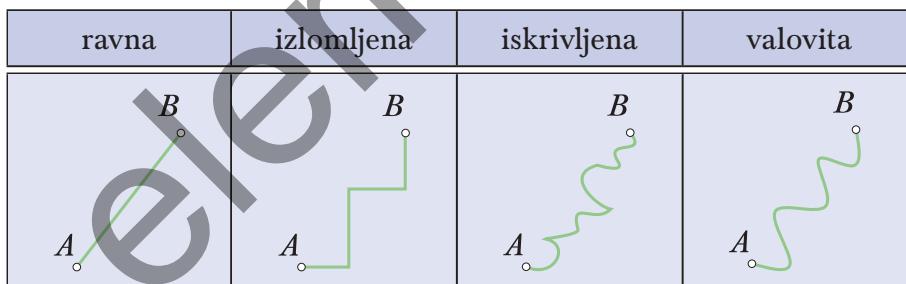
A ravna

B izlomljena

C iskrivljena

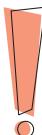
D valovita

Rješenje. Skicirajmo dvije točke A i B i spojimo ih različitim crtama.

Najkraća crta koja spaja dvije točke je ravna.

Točan odgovor je A.

Najkraća spojnica dviju točaka naziva se dužina.

Uočimo: dužina je ravna crta omeđena s obje strane.

2.

3. razred OŠ

Proljetno kolo 2017./2018.

10 bodova

80 %

Koja od navedenih tvrdnji nije točna?

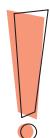

- A** točka T dijeli pravac a na dva polupravca
- B** točka T dijeli pravac a na dvije dužine
- C** točka T pripada pravcu a
- D** točka T je početna točka polupravaca na slici

Rješenje. Istaknimo polupravce kojima je T početna točka.

Točan odgovor je B.

Ravna neomeđena crta naziva se pravac.

Ravna crta omeđena s jedne strane naziva se polupravac.

3.

4. razred OŠ

Jesensko kolo 2018./2019.

10 bodova

36 %

Koja tvrdnja nije točna?

A dužina je dio pravca

C dužina je dio polupravca

B polupravac je dio pravca

D pravac je dio polupravca

Rješenje. S obzirom na to da je pravac ravna crta koja je neomedena s obje strane, on ne može biti dio polupravca koji je omeđen s jedne strane.

Točan odgovor je D.

4.

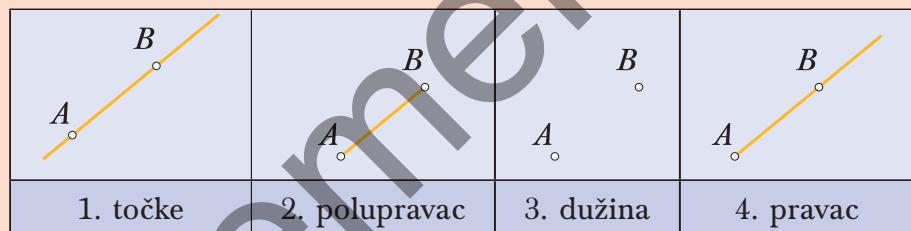
3. razred OŠ

Proljetno kolo 2019./2020.

10 bodova

51 %

Poredaj po redu brojeve iz drugog retka tako da odgovaraju slikama u prvom retku.

A 1-2-3-4

B 4-3-1-2

C 4-3-2-1

D 3-2-4-1

Rješenje. Promotrimo dane slike:

na prvoj slici nalazi se pravac (4.)

na drugoj slici nalazi se dužina (3.)

na trećoj slici nalaze se točke A i B (1.)

na četvrtoj slici nalazi se polupravac (2.).

Dakle, kada poredamo brojeve iz drugog retka tako da odgovaraju slikama u prvom retku, dobijemo 4-3-1-2.

Točan odgovor je B.

5.

3. razred OŠ

Jesensko kolo 2018./2019.

10 bodova

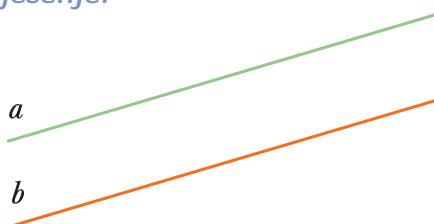
63 %

Što od navedenoga kažemo za dva pravca u ravnini koja nemaju zajedničkih točaka?

- A** okomiti su
C podudaraju se

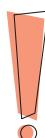
- B** usporedni su
D nije moguće odrediti

Rješenje.

Usporedni pravci nemaju zajedničkih točaka.

Točan odgovor je B.

Pravci a i b koji nemaju zajedničkih točaka su usporedni ili paralelni. Pišemo:
 $a \parallel b$.

6.

4. razred OŠ

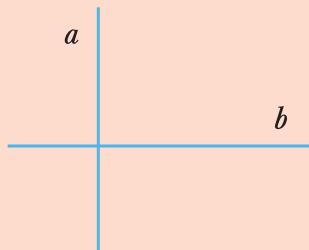
Jesensko kolo 2019./2020.

10 bodova

92 %

Koja od navedenih tvrdnji nije točna za pravce a i b sa slike?

- A** imaju zajedničku točku
B $a \parallel b$
C okomiti su
D $a \perp b$

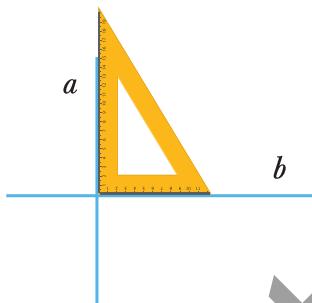

Rješenje. Provjerimo redom sve ponuđene odgovore.

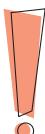
Pravci imaju zajedničku točku pa je odgovor A točan.

Pravci nisu paralelni što znači da B nije točna tvrdnja.

Nakon provjere trokutom vidimo da su pravci na slici okomiti (odgovori C i D).

Točan odgovor je B.

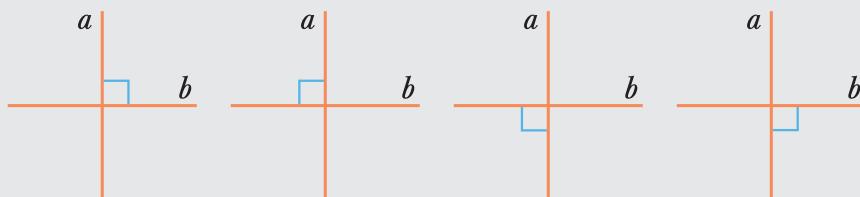

Pravci a i b na crtežu su okomiti. Pišemo: $a \perp b$.

Okomite pravce označujemo kako je nacrtano.

Uočimo: oznaku za okomitost na crtežu možemo smjestiti na jedno od četiri mesta.

7.

3. razred OŠ

Ljetno kolo 2017./2018.

10 bodova

75 %

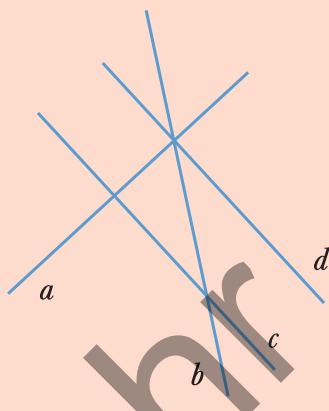
Koja od navedenih tvrdnji nije točna?

A $a \perp c$

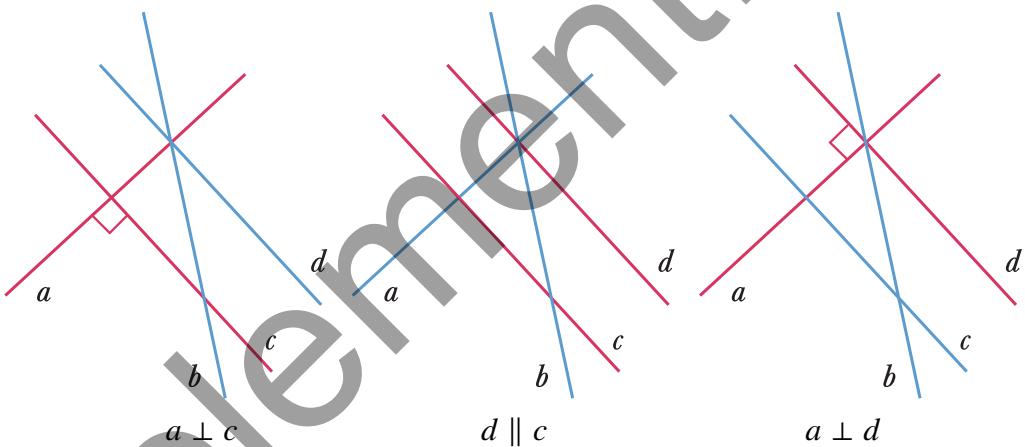
B $d \parallel c$

C $a \perp d$

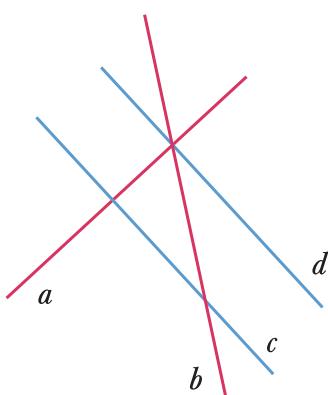
D $a \perp b$

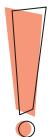
Rješenje. Provjerimo (s pomoću trokuta) redom sve ponuđene odgovore.

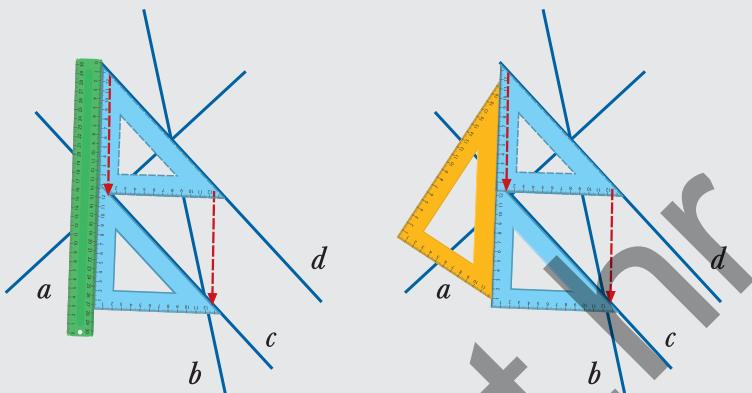
Međutim, nije točno da je pravac a okomit na pravac b .

Točan odgovor je D.

Usporednost pravaca provjeravamo ravnalom i trokutom ili s dva trokuta.

8.

4. razred OŠ

Proljetno kolo 2019./2020.

10 bodova

95 %

Na koliko dijelova ravnicu dijele dva pravca koja se sijeku?

A dva dijela

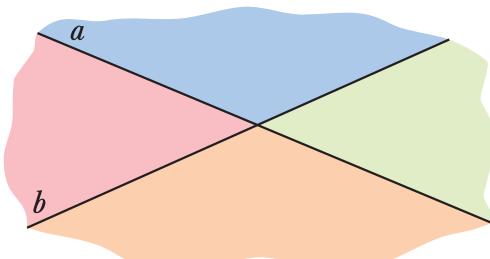
B tri dijela

C četiri dijela

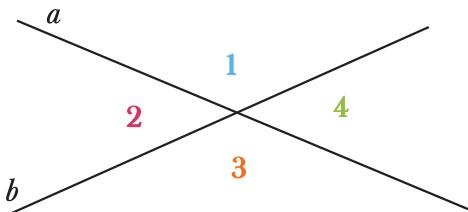
D pet dijelova

Rješenje. Skicirajmo dva pravca koja se sijeku i prebrojimo dijelove na koje su podijelili ravnicu.

1. način. Obojimo dijelove ravnine različitim bojama.

2. način. Označimo brojevima 1, 2... dijelove ravnine.

Dva pravca podijelila su ravninu na 4 dijela.

Točan odgovor je C.

9.

3. razred OŠ

Ljetno kolo 2018./2019.

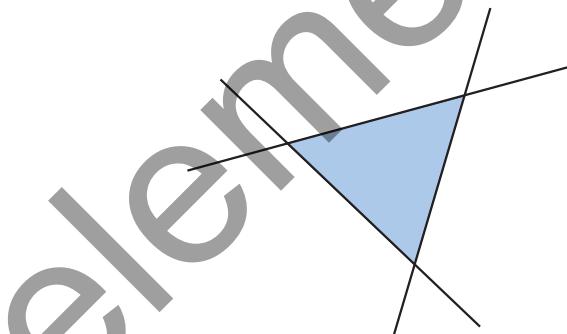
30 bodova

12 %

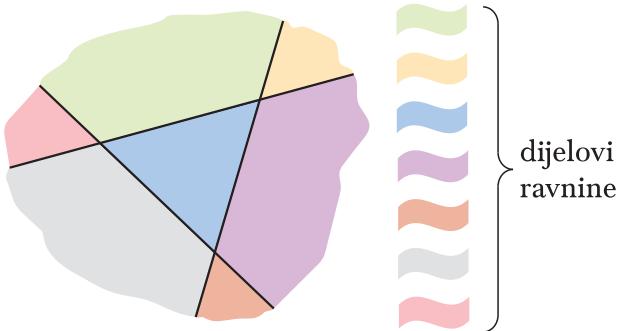
Na koliko dijelova ravninu dijele tri pravca koji sadrže stranice trokuta?

A 6**B** 5**C** 7**D** 3

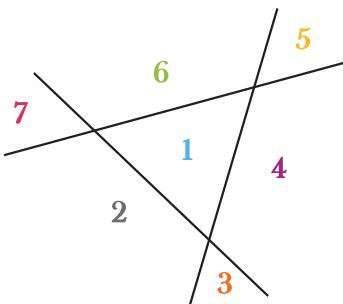
Rješenje. Skicirajmo trokut i pravce koji sadrže stranice trokuta.

1. način. Obojimo dijelove ravnine u različite boje.

2. način. Označimo brojevima 1, 2 ... dijelove ravnine.

Uočimo da smo brojeve dijelovima ravnine mogli dodijeliti i nekim drugim redoslijedom.

Tri pravca koji sadrže stranice trokuta dijele ravninu na 7 dijelova.

Točan odgovor je C.

10.

3. razred OŠ

Na koliko dijelova tri pravca ne mogu podijeliti ravninu?

A 4

B 5

C 6

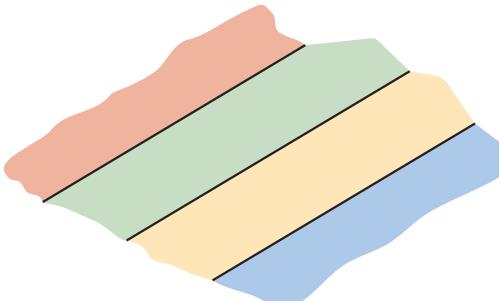
D 7

Rješenje. Broj dijelova na koji pravci dijele ravninu ovisit će o njihovom međusobnom položaju.

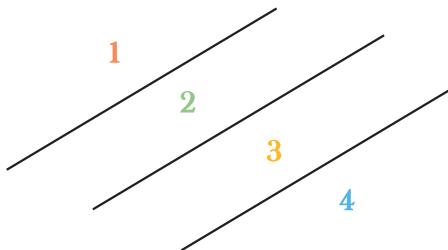
Pogledajmo moguće položaje triju pravaca.

1. usporedni su

Obojimo ili označimo brojevima dijelove ravnine.

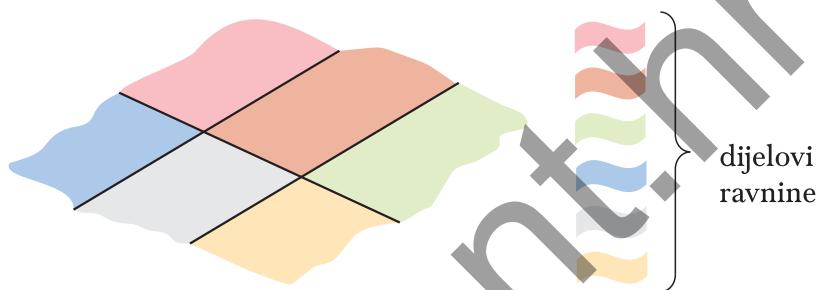

ili

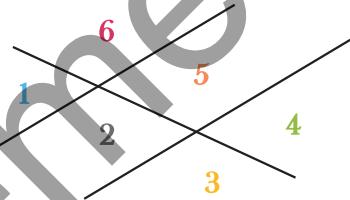

Tri usporedna pravca dijele ravninu na 4 dijela.

2. dva pravca su usporedna, a treći nije usporedan s njima

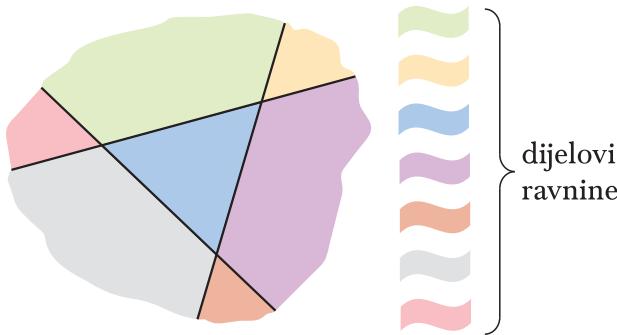
ili

Dva usporedna pravca i treći koji nije usporedan s njima dijele ravninu na 6 dijelova.

3. nikoja dva pravca nisu usporedna

- pravci zatvaraju trokut

ili

